

I. Μη Λογοτεχνικό Κείμενο

Η δύναμη της μουσικής

1. Η λέξη μουσικοθεραπεία είναι μια σύνθετη λέξη η οποία παράγεται από τη λέξη μουσική και τη λέξη θεραπεία, δύο αρκετά δύσκολες και διφορούμενες έννοιες. Όταν μιλάμε για μουσική εννοούμε την αντίληψη μιας σειράς ποικίλων νοτών σε ένα ρυθμικό χώρο(πλαίσιο) κυρίως χρησιμοποιώντας την ακοή μας αλλά και άλλες αισθήσεις μας, όπως η αφή.
2. Από την άλλη, η λέξη θεραπεία μας παραπέμπει σε αρρώστια ψυχική ή σωματική. Τα όρια ανάμεσα στην ψυχική ή σωματική αρρώστια και την υγεία δεν είναι πάντα ξεκάθαρα. Το νόημα της αρρώστιας αλλάζει ανάλογα με την νοοτροπία που **επικρατεί** σε κάθε εποχή και κάθε πολιτισμό. Ο παραπάνω λόγος μας οδηγεί στο γεγονός του ότι θεραπεία εδώ εννοούμε την κάθε προσπάθεια που θα μπορούσε να απαλύνει κάθε είδους ανθρώπινο πόνο, κάθε προσπάθεια που **στοχεύει** στο να αποκαταστήσει την επικοινωνία και επαφή ανάμεσα στους ανθρώπους και τέλος κάθε απόπειρα για την ανάκτηση της χαμένης ελευθερίας μιας ψυχής. Η μουσική αρχίζει εκεί που τελειώνει ο λόγος, γι' αυτό μια μουσική σύνθεση ή ένας μουσικός αυτοσχεδιασμός μπορεί να εκφράσει ψυχικές καταστάσεις που είναι ίσως αδύνατο να εκφραστούν με λόγια. Η μουσική έχει τη δύναμη να **διευκολύνει** την έκφραση συναισθημάτων και τη δύναμη για ανάκτηση της ψυχικής και σωματικής υγείας (Randall McClellan, 1997).
3. Η διαχρονική αξία της μουσικής στον άνθρωπο είναι αδιαμφισβήτητη. Η σύνδεση της με διάφορες επιστήμες όπως την ιατρική, την παιδαγωγική και την ψυχολογία φέρει ως **αποτέλεσμα** την συμβολή της στην αναγνώριση της επιστημονικής και διεπιστημονικής της αξίας. Σημαντικές μελέτες των τελευταίων δεκαετιών σε διάφορα επιστημονικά πεδία (βιολογία, ψυχοβιολογία, κοινωνιολογία της μουσικής, εθνομουσικολογία) υποστηρίζουν ότι η μουσική τάση και ικανότητα υπάρχει σε όλα τα ανθρώπινα όντα (Στάμου, 2009). Έρευνες του σημαντικού Ελβετού ψυχολόγου Jean Piaget, έχουν δείξει ότι η μουσική και ο ήχος επηρεάζει τον άνθρωπο ήδη από την περίοδο της ενδομήτριας ζωής. Η νοητική ανάπτυξη του παιδιού σε συναισθηματικό στάδιο γίνεται από τη γέννηση έως 1 – 2 ετών. Η προσφορά της μουσικής δεν έχει σύνορα, αφού αυτή επηρεάζει και υπάρχει σε όλα τα ανθρώπινα όντα, σε κάθε παιδί ή ενήλικο ανεξάρτητα από την σωματική και πνευματική του ικανότητα (Lucia Kessler-Κακουλίδη, 2006) .
4. Η βασική αρχή της μουσικοθεραπείας είναι πως πρωταρχική αιτία κάθε ασθένειας είναι ο αρνητικός τρόπος σκέψης και η συναισθηματική ένταση, με αποτέλεσμα να **δημιουργούν** εμπλοκές και ενεργειακές ανισορροπίες. Η θεραπευτική χρήση της μουσικής υπολογίζεται ότι έχει ηλικία μεγαλύτερη των τριάντα χιλιάδων ετών! Αν θεωρείται ο Ιπποκράτης ο πατέρας της Ιατρικής, ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης πρέπει να αναγνωριστούν ως οι πρόδρομοι της μουσικοθεραπείας, με την έννοια ότι πρέσβευαν την ελεγχόμενη χρήση της μουσικής. Ο Πλάτων αναφέρει: «Η αρμονία, η οποία έχει φορές (κινήσεις) συγγενείς προς τις περιφορές της ψυχής μας, έχει δοθεί από τις Μούσες σ' εκείνον, ο οποίος τις συναναστρέφεται με φρόνηση όχι για να του χρησιμεύει για αλόγιστη ηδονή, όπως τώρα (νομίζεται), αλλά για να επαναφέρει σε τάξη και συμφωνία με τον εαυτό της την εκτός αρμονίας (ανάρμωστη) περιφορά της ψυχής μας» (Πλάτων Τίμαιος 47 c-d-e)
5. Οι Έλληνες φιλόσοφοι πίστευαν πως η μουσικοθεραπεία είχε την έννοια της αποκατάστασης στη διαταραγμένη αρμονία σώματος και ψυχής, αντίληψη που δεν απέχει από τις σύγχρονες αρχές της ιατρικής (νους υγιής εν σώματι υγιή). Η προσφορά των αρχαίων Ελλήνων στο χώρο της μουσικοθεραπείας είναι αξιοσημείωτη, αφού είναι αυτοί που την χρησιμοποίησαν εκτεταμένα για τη θεραπεία σωματικών και ψυχικών παθήσεων, στηριζόμενοι αποκλειστικά στην κλινική παρατήρηση και σε ορθολογιστικούς συλλογισμούς, μακριά από κάθε είδους θρησκευτικές ή μαγικές δοξασίες. (Πρίνου-Πολυχρονιάδου, 1995).

II Λογοτεχνικό Κείμενο

Ντίνος Χριστιανόπουλος, Το σπίτι μας

[Διαγώνιος, τχ. 2 (Μάιος – Αύγουστος 1972), σελ. 131]

Ας παίζει το τρανζιστοράκι, ας μεταδίδει
τη θεία λειτουργία ή παλιές οπερέτες
και τα παντζούρια ας μένουν πάντα ανοιχτά,
τα φώτα ας είναι όλα αναμμένα.

Ας δίνει μια επίφαση ειρήνης
το ταραγμένο σπίτι μας. Όταν γυρνώ απ' τη δουλειά
κατάκοπος, ας μην τα βρίσκω όλα
κλειστά και θεοσκοτέινα, κι η γριά στο ντιβάνι,
μόλις η πόρτα τρίζει, ν' αρχινάει τα βογγητά.

Όσο αντέχουμε ακόμα τα τραγούδια,
λιγότερο θανάσιμη γίνεται η μουγγαμάρα,
ο θάνατος, θαρρείς, μας τριγυρίζει πιο δειλά.

«Προάστια», 1964-1970

επίφαση = ψευδαίσθηση

Παρατηρήσεις

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά τις πρώτες τρεις παραγράφους του κειμένου σε 60-70 λέξεις.

Μονάδες 15

A2. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις αν είναι σωστές ή λανθασμένες κάνοντας αντίστοιχες αναφορές στο κείμενο.

- α)** Το νόημα της αρρώστιας παραμένει σταθερό, ανάλογα με την νοοτροπία που επικρατεί σε κάθε εποχή και κάθε πολιτισμό.
- β)** Η θεραπευτική χρήση της μουσικής υπολογίζεται ότι σχετίζεται με τις αρχές του 20^{ου} αιώνα.
- γ)** Η μουσική είναι καθοριστικός παράγοντας που συμβάλλει στην έκφραση ανθρώπινων συναισθημάτων.
- δ)** Οι αρχαίοι Έλληνες δεν συνέβαλαν σημαντικά στο χώρο της μουσικοθεραπείας.

Μονάδες 15

A3. Με ποιο τρόπο πειθούς αναπτύσσεται η τρίτη παράγραφος του κειμένου; Για ποιο λόγο ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο τρόπο;

Μονάδες 5

A4. Να βρείτε τις συνώνυμες λέξεις των έντονα υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου: επικρατεί, δημιουργούν, διευκολύνει, αποτέλεσμα, στοχεύει.

Μονάδες 5

A5. Το κείμενο έχει σκοπό να πληροφορήσει τους αναγνώστες για το ρόλο της μουσικής στην θεραπεία των ασθενών. Να τεκμηριώσετε την παραπάνω άποψη, παραθέτοντας δύο γλωσσικές επιλογές της συντάκτριας του κειμένου.

Μονάδες 10

B1. Το ποίημα ανήκει στη μοντέρνα ή στην παραδοσιακή ποίηση; Τεκμηριώστε την απάντησή σας, παραθέτοντας τρία χαρακτηριστικά στοιχεία του.

Μονάδες 5

B2. Ποιο είναι το κεντρικό νόημα του ποιήματος του Ντίνου Χριστιανόπουλου; Τεκμηριώστε την απάντησή σας αξιοποιώντας τρεις κειμενικούς δείκτες.

Ποιες είναι οι δικές σου σκέψεις και τα συναισθήματα όταν ακούς μουσική; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Γ. Η μουσική αποδεδειγμένα αποτελεί μέσο έκφρασης και γλώσσα πανανθρώπινη. Ποια θεωρείς ότι είναι η προσφορά της στους νέους και ποιους τρόπους προτείνεις για την καλλιέργεια της μουσικής παιδείας που έχει σήμερα παραμεληθεί από το δημόσιο σχολείο;

Να γράφεις ένα δικό σου κείμενο (300-350 λέξεις) το οποίο θα αναρτηθεί στο προσωπικό σου ιστολόγιο.

Μονάδες 30

Καλή τύχη!